

Twórcy i dowódcy TOW "Gryf Kaszubski" - "Pomorski" upamiętnieni tablicą w Bazylice Św. Brygidy w Gdańsku

W 70. rocznicę wybuchu II wojny światowej i powołania jesienią 1939 r. Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Kaszubski" - "Pomorski" Zespół ds. Upamiętniania Etosu TOW "Gryf Pomorski" ufundował tablicę poświęconą Twórcom i Dowódcom "Gryfa" zamordowanym skrytobójczo w latach 1943-1950 przez *polskojęzyczną grupę Gestapo* przemianowaną po 1945 r. na *UB*.

Tablica została umieszczona w Bazylice Św. Brygidy w Gdańsku (ul. Profesorska 17) u Ks. Prałata Henryka Jankowskiego i Ks. Proboszcza Ludwika Kowalskiego (fot. 1. i 2.).

TOW "Gryf Kaszubski" - "Pomorski" utworzony został na bazie tzw. sieci Dywersji Pozafrontowej, która była częścią systemu obronnego Polski przedwrześniowej. Wg badań świadków historii - legendarnej łączniczki dowódców Gryfa por. Józefa Dambka i por. Augustyna Westphala Agnieszki Tempskiej po mężu Pryczkowskiej (w gospodarstwie jej rodziców w Borzystowskiej Hucie w latach 1942-1944 był zakonspirowany sztab dowódców Gryfa) oraz Alfonsa Pryczkowskiego - członka Rady Naczelnej i najbliższego współpracownika por. J. Dambka *polskojęzyczna grupa Gestapo* w latach 1939-1950 zamordowała własnoręcznie 2000 osób, głównie żołnierzy TOW "Gryf Pomorski". Fakty te zostały podane przez Agnieszkę Tempską i prof. Alfonsa Pryczkowskiego w ich książce pt. "*Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Kaszubski - Pomorski 1939-2001. Geneza. Obsada personalna w kierownictwie. Prześladowania powojenne*" wydanej przez Zespół ds. Upamiętniania Etosu "Gryf Pomorski". Gdynia 2001.

Trzech z siedmiu upamiętnionych tablicą bohaterów Gryfa - **por. Józef Dambek, por. Jan Bińczyk, hm. Lucjan Cyłkowski** - zamordowanych zostało skrytobójczo przez *polskojęzyczną grupę Gestapo* w czasie okupacji hitlerowskiej; czterech - **por. inż. Grzegorz Wojewski, por. Jan Gończ, por. Augustyn Westphal i Bernard Pawski** - zginęło już po 1945 r. z rąk tych samych oprawców z *polskojęzycznej grupy Gestapo* działających pod szyldem *UB* w czasie okupacji sowieckiej. (fot 1. i 2.).

Spośród powołanego w 1939 r. w Czarlinie *Gryfa Kaszubskiego* pięciu jego założycieli w osobach: por. Józefa Dambka, Klemensa Bronka z Czarlina, Bronisława Brunka ze Stężyckiej Huty, Józefa i Jana Gierszewskich - rolników z Czarlina tylko jeden - Klemens Bronk uniknął śmierci z rąk oprawców.

Przeżył również tylko jeden z Komendantów Naczelnego Pionu Wojskowego - Juliusz Koszałka, dlatego że - o ironio - został umieszczony w obozie koncentracyjnym w Guzen, w środkowych Niemczech, poza zasięgiem działania *polskojęzycznej grupy Gestapo (NKWD i UB)*.

Po wojnie jeden z przywódców *polskojęzycznej grupy Gestapo*, jej agent, a zarazem pułkownik NKWD - Bolesław Bierut w 1948 r. uczynił swoim doradcą (i wysłał do Niemiec Zachodnich jako szpicga) Jana Kaszubowskiego, w czasie wojny inspektora Gestapo Gdańskiego, mordercę m.in. por. Dambka(!). Innych członków *polskojęzycznej grupy Gestapo*, takich jak Aleksander Arendt, Jan Szalewski, Bierut uwiarygodniał poprzez publiczne nadawanie im odznaczeń, np. Medalu Zwycięstwa i Wolności podczas uroczystości 26 maja 1947 r. na Rynku w Kościerzynie (gazeta "*Gryf Kościerski*" z 27 maja 1947).

Zespół ds. Upamiętniania Etosu "Gryf Pomorski", który obecnie działa w ramach Stowarzyszenia Dzieci Wojny w Polsce pragnie serdecznie podziękować **Ks. Prałatowi Henrykowi Jankowskiemu** oraz **Ks. Proboszczowi Ludwikowi Kowalskiemu** za wyrażenie zgody na umieszczenie w **Bazylice pw. Św. Brygidy** tablicy upamiętniającej bohaterskich Twórców i Dowódców Gryfa, którzy w latach 1943-1950 oddali życie w obronie Ojczyzny i Kościoła Świętego.

Waldemar Reksć
Sopot